

rektori kuuluvad esimesel korral nime-
tatud prorektorid ja dekaanid, ning
ümbekorraldatud ülikooli nõukogu on
andnud välja rea määrusi ülikoolide
seaduse täielikuks elluviimiseks. Ka on
loodud mitmeid uusi õppekohti, korral-
datud ülikooli majandusala ja koosta-
tud pikema aja peale ülikooli välja-
arendamise kava. Seoses üliõpilaskonna
uute organite tööerakendamise ja ms.
pidurdati kuni 1939. a. üliõpilaskonven-
tide liitude tegevust. Eesti Teaduste
Akadeemia asutamisel a-l 1938 nime-
tati K. akadeemia liikmeks. K. on olnud
1926. a. järel mõne a. kestel Loodusloo
ja geograafia õppekorralduse toim-
konna esimees, Loodusuurijate Seltsi
esimees a-st 1936 ning selle botaanika-
seksiooni esimees 1929—37 ja Eesti
Loodusvarade Instituudi liige a-st 1937.
Tartu ülikooli rektorina on K. a-st 1938
Riiginõukogu liige. Läti Bioloogia Seltsi
kirjavahetajaliige on ta a-st 1933. Ka
on ta viibinud enese täiendamise otstar-
bel välismaal. K. oli perioodilise välja-
ande *Acta Instituti et Horti botanici
Universitatis Tartuensis* toimetaja
1926—30, Loodusuurijate Seltsi välja-
annete toimetaja 1936—37 ja „Eesti
entsüklopeedia“ taimefüsioloogia ja -ana-
toomia ala toimetaja. K. teaduslikest
töist on tähtsamatena mainida: „Das
Verhalten der Pflanzenzelle gegen
Schwermetallsalze“ („Planta“, 18, 1933),
„Raskemetallsoolade toime sõltuvusest
anioonist lüofilsete kolloidide suhtes“
 („Keemia Teated“ 1933, nr. 4), „Leelis-
soolade toimest taimeraku deplasmolüüsile“
 (*Acta et Comm. Univ. Tart.*
A XXVI₁, 1934), „Das Verhalten der
Eiweißstoffe gesunder und abbaukranker
Kartoffelknollen gegen Salze“ (*ibid.*
A XXIX₄, 1936) ning kirjutised eesti
kartuli kidumise ja füsioloogiliste oma-
duste kohta (ajakirjus „Phytopathologische
Zeitschrift“ VIII_{2, 4}, 1935 ja „Biochemische
Zeitschrift“, 278, 1935), „Ein Beitrag zur
Kenntnis der Wasserpermeabilität des
Protoplasmas“ („Cytologia“ 1937) ja „Über
den Einfluss der Kohlensäure auf die
Exosmose von Elektrolyten aus Stengelzellen“
 („Protoplasma“, 27, 1937). Peale selle on
K. avaldanud kirjutisi LUS-i aruandeis,
ajakirjas „Kasvatus“, koguteoses „Er-
gebnisse der Biologie“ jt.

Isikl. jm. saadud andmed.

K. E.; T.

KALBUS, Tõnis, poliitiline tegelane,
sünd. 22. XI 1880 vkj. Pärnumaal Tori
v. müürsepa pojana, õppis Tori-Selja
vallakoolis 1890—93, Tori khk-koolis
1893—96, sooritas 1909. a. kevadel küp-
suseksami Pärnu gümnaasiumi juures
ja õppis selle järel Moskva ülikooli
õigusteaduskonnas, mille lõpetas 1913. a.
I järgu diplomiga. K. teenis Taali
vallakirjutaja abina 1899—1901, Pär-
nus Pärnu-Viljandi rahukogu pris-
tavi, Pärnumaa II jaoskonna talu-
rahvaasjade komissari ja Pärnu I jaos-
konna kohtu-uurija juures 1901—05 ja
apr-st 1905 aug-ni 1909 Pärnus kitsa-
rööpmelise raudteede valitsuses ehitus-
osakonna asjaajajana. A-il 1913—18
töötas K. vandeadvokaadi abina Rak-
veres, oli 1918—19 lühemat aega Tal-
linnas tähtsamate asjade kohtu-uurijaks
ja siis 1919. a. juulini Rakvere-Paide
rahukogu esimeheks. Selle järel on ta
teotsenud Tallinnas vandeadvokaadina.
Rakveres võttis K. juhtivalt osa eesti
valijate organiseerimisest ja sai eest-
laste võidu järel linnavalimistel mais
1914 linnavolikogu juhatajaks, mis
kohal ta asus (välja arvatud Saksa
okupatsiooni aeg) kuni 1919. a. keva-
deni. Rakvere seltskondlike organis-
atsioonide esindajana võttis K. aug-s
1915 Peterburis osa Ajutise Põhja-Balti
Komitee asutamisest ja oli 1917. a.
revolutsiooni puhkemiseni selle kesk-
komitee liige ja Virumaa komitee esi-
mees. 1917. a. revolutsiooni ajal oli K.
märtsis ja apr-s Virumaa miilitsaüle-
maks, kellena organiseeris valitava mi-
litsa, ja apr-st dets-ni s. a. Virumaa
komissariks, täites ühtlasi rahvaväe
komisjoni esimehe ja kahe talurahva-
asjade komissari ülesandeid. Sel ajal
viis ta uut alustel läbi Virumaa valla-
volikogude ja ka Virumaa maakonna-
nõukogu valimised. K. oli 1917. a.
Rakvere Tööliste ja Soldatite Saadikute
Nõukogu liige ja 1917—19 tööerakonna
Virumaa komitee esimees. Ta oli lühe-
mat aega vangistatud, enamlaste poolt
1917. a. dets-s ja Saksa okupatsiooni-
võimude poolt 1918. a. apr-s. A-il 1917
—19 võttis K. Rakveres osa ka eesti
kaitsejõudude organiseerimisest. Ta
oli Asutava Kogu ja I—V Riigikogu
liige tööerakonna, hiljemini rahvusliku
keskerakonna rühmas, nov-st 1922 maini
1923 I Riigikogu sekretär, juunist 1923
juunini 1925 II Riigikogu sekretär, juu-